

AMOSI

TA KITABU

Kitabu faamucogo

Amosi tun ye began marabaga le ye. A tun be bɔ Tekoha dugu kɔnɔ; o yɔrɔ tun be Betilehemu dugu kere fe, Zuda mara ra. Amosi k'a ta ciraya ke ka kɔn cira Oze ni cira Ezayi ni cira Mise ja. Amosi k'a ta cirayakuma fɔ k'a nasin jamana sahiliyanfan mɔgɔw le ma. O mɔgɔw tun be sɔnni ke Beteli.

O wagati ra Izirayelimɔgɔw tun ka se sɔrɔ o juguw kan, ka fanga ni naforo caman sɔrɔ. O kera sababu ye ka wasoya ni fere don o mɔgɔw ra, ka o bla terenbariyakow ra, ani jɔgɔntɔjɔri; hali sarakalasebagaw tun te terenna Ala ye tuun. O tun b'a fɔra ko olugu be Matigi Ala ta lon le makɔnɔna, ko Ala bena kojuman ke olugu ye o lon na. Nka cira Amosi k'a fɔ o ye ko Matigi Ala ta lon tena ke heralon ye o fe, o ta jurumunw kosɔn (5.18,20). O kosɔn a k'a fɔ o ye ko o ka kan ka o ta kewalew yelema, ka Ala sago ke; ni o te, o ta sarakaw, ani o ta Alabato tena foyi ja (5.24); Ala fana bena o labla o juguw ye.

Amosi ko naforotigi minw be fagantanw, ani desebagatɔw tɔjɔ, ko Ala ta kiti bena ben olugu kan. Nka a k'a fɔ fana ko minw be kojuguw dabra, Ala bena makari olugu ra, ka o deme.

Kitabu kɔnɔkow

Ala bena kiti ben Izirayeli kerefejamanaw kan (1.1–2.5)

Ala bena kiti ben Izirayeli jamana kan (2.6–6.14)

Ala be tagamasiyen looru yira Amosi ra Izirayeli ta ko ra (7.1–9.15)

Matigi Ala kumakan

1¹ Nin ye Amosi ta kumaw le ye. Ale tun ye Tekoha dugu begantigi dɔ le ye. Ala ka nin kow yira a ra Izirayeli jamana ko ra, Zuda masace Oziyasi ta wagati ra, ani Izirayeli masace Yerobohamu min tun ye Yohasi dence ye, o ta wagati ra. San fla le temena o kɔ fe, dugukoloyereyere sɔrɔra ka ke. ² Amosi ko:

«Matigi Ala perɛnkan bɔra Siyɔn, i ko waraba mankan.

A kan bɔra Zeruzalemu minke,

begantigiw ta beganw ta domuniyɔrɔw binw fagara,

Karimeli kuru sanfeyɔrɔw jara.»

Damasikaw

³ Matigi Ala ko:

«Damasikaw ta kojugu saba kosɔn, a fɔ kojugu naani yere,

ne ka min latige o kama, ne tena o to kebari ye;

sabu o ka Galadikaw sene ni misidaba negeraman ta jinw le ye.

⁴ O ra, ne bena tasuma lajigi Hazaheli ta masabonw kan,

ka Beni Hadadi ta masabonbaw jeni pewu.

⁵ Ne bena Damasi dugu donda ta sɔgɔnanw kari,

ka Bikati Aveni^a mɔgɔw halaki;

masacebere be min boro, ne bena o halaki ka bɔ Beti Edeni^b.

O bena Sirikaw mina ka taga ni o ye Kiri jamana ra.

Matigi Ala ko ten.»

Gazakaw

⁶ Matigi Ala ko:

«Gazakaw ta kojugu saba kosɔn, a fɔ kojugu naani yere,

ne ka min latige o kama, ne tena o to kebari ye;

sabu o ka jamana mɔgɔw beɛ ce,

ka taga o don Edɔmukaw boro.

⁷ O ra ne bena tasuma lajigi Gaza dugu kogo kan,

ka o ta masabonbaw jeni pewu.

⁸ Ne bena Azidadi dugutigi halaki.

Masacebere be min boro, ne bena o halaki ka bɔ Asikalɔn.

Ne bena wuri Ekurɔnkaw kama;

^a1.5 Bikati Aveni kɔrɔ ye ko: terenbariya kurufurance.

^b1.5 Beti Edeni kɔrɔ ye ko: janagbebon.

ni o kera, Filisika tōw bēe bena halaki.»
Dunupatigi Ala ko ten.

Tirikaw

⁹ Matigi Ala ko:
«Tirikaw ta kojugu saba kosōn, a fō kojugu naani yere,
ne ka min latige o kama, ne tēna o to kebari ye;
sabu o ka mōgō caman mina ka o don Edōmukaw boro;
balemaya min tun bē o cē, o ma o hakiri to o ra.
¹⁰ O ra ne bena tasuma lajigi Tiri dugu kogo kan
ka o ta masabonbaw jeni pewu.»

Edōmukaw

¹¹ Matigi Ala ko:
«Edōmukaw ta kojugu saba kosōn, a fō kojugu naani yere,
ne ka min latige o kama, ne tēna o to kebari ye;
sabu o ka kerekemuru ta ka o balemaw nōgben;
o ma sōn ka hina o ra fiyewu.
O dimina, ka to ka cēnri ke wagati bēe;
o ta dimiba ma mala ka ye.
¹² O ra, ne bena tasuma lajigi Teman dugu kan,
ka Bōsira ta masabonbaw jeni pewu.»

Amōnkaw

¹³ Matigi Ala ko:
«Amōnkaw ta kojugu saba kosōn, a fō kojugu naani yere,
ne ka min latige o kama, ne tēna o to kebari ye;
sabu ka o to kere ra ko o bē dō fara o ta jamana kan,
o ka Galadi dugu musokōnōmanw kōnōw faran.
¹⁴ O ra, ne bena tasuma mana Raba dugu kogo kan
ka o ta masabonbaw jeni pewu.
O mankan bena ke i ko kerekelon ta kulekanbaw,
ka ke i ko sanfōjōba, sanjiba nalon na.
¹⁵ O bena o ta masace mina ka taga ni a ye;
ale ni a ta jamana kuntigiw bēe.
Matigi Ala ko ten.»

Mohabukaw

2 ¹ Matigi Ala ko:
«Mohabukaw ta kojugu saba kosōn, a fō kojugu naani yere,
ne ka min latige o kama, ne tēna o to kebari ye;
sabu o ka Edōmu masace su kolow jeni,
fō k'a ke bugurigbe ye.
² Ne bena tasuma lajigi Mohabukaw kan,
ka Keriyoṭi ta masabonbaw jeni pewu.
Mohabukaw bena halaki o mankanbaw cē ra,
ani keremankanw, ni burufiyekanw cē ra.
³ Ne bena o ta kititigebaga halaki ka bō o cē ra,
ka o ta kuntigiw bēe faga ni o ye.
Matigi Ala ko ten.»

Zudakaw

⁴ Matigi Ala ko:
«Zudakaw ta kojugu saba kosōn, a fō kojugu naani yere,
ne ka min latige o kama, ne tēna o to kebari ye;
sabu o ka o kō di Matigi Ala ta sariya ma,
o ma Ala ta cifōninw sira tagama.
O bemaw tun ka faninyasira minw tagama,
o faninya kelenw le ka o lafiri.

⁵ Ne bena tasuma lajigi Zudakaw kan,
ka Zeruzalemu ta masabonbaw jeni pewu.»

Izirayelimogow

⁶ Matigi Ala ko:

«Izirayelimogow ta kojugu saba koson, a fo kojugu naani yere,
ne ka min latige o kama, ne tena o to kebari ye;
sabu wari koson, o ka mogow terennin fiyeere;
o ka fagantan fiyeere sennasanbara fla koson.

⁷ O be o sen la fagantanw kun kan, i ko mogow be a sen la dugu ma cogo min na.
O be mogow barakantanw tawo.

Den ni fa bee be taga jen ni sunguru kelen ye,
ka ne togow saninman lanogow.

⁸ O ka fani minw mina o ta jurunantigiw fe ka o ta juruw tonomasigi, o be la o faniw le kan, sarakabonanw
bee kawo.

O ka wari ben mogow minw kan, o mogow ka o wariw sara ni duven min ye, o be o duven min o ta alaw ta
batosow kawo.

⁹ K'a sawo ne ka Amarikaw halaki ka o bo o na fe.

O mogow minw tun ka jan i ko sedirisunw,
o baraka ka bon i ko yirisunbaw.

Nka ne ka o yiriw denw cen o yirisunw sanfeyawo ra, ka o lilinw cen dugukolo jukawo.

¹⁰ Ne le ka aw labo Misiran jamana ra,
ka bla aw na kongokolon kawo fo san binaani,
janko ka taga Amarikaw ta jamana di aw ma.

¹¹ Ne ka aw dence daw ke ne ta ciraw ye,
ka aw ta kanbelen daw ke ne ta mogow saninmanw ye.

Yala a ma ke ten wa, Izirayelimogow?

Matigi Ala ko ten.»

¹² «Nka aw ka duven di Ala ta mogow saninmanw^c ma, o k'a min;
aw k'a fo ciraw ye ko o kana cirayakuma fo.

¹³ «A fle, ne fana bena aw terege yawo kelen na,
i n'a fo wotoro min fara siman kansiriw ra, o be fen don k'a terege cogo min na.

¹⁴ Mogow sen teliman tena se ka bori ka dogo,
mogow barakaman ta baraka tena se ka foyi na a ye,
kerekece tena se k'a yere kisi.

¹⁵ Kalanbonbaga tena se ka lo a lawawo ra tuun,
kerekece sen teliman tena bosi,
sotigi tena se k'a yere kisi.

¹⁶ Hali kerekecew bee ra jagbelen,
ale fari lakolon le bena bori o lon na.

Matigi Ala ko ten.»

Ala k'a ta mogow jaraki

3 ¹ Aw ye nin kumaw lamem: Matigi Ala be kuma min fora aw Izirayelimogow ma, Izirayeli ta gba bee
lajennin ma, ne Ala ka o gba minw labo Misiran.

² «Ne ka aw dama le panawoloma dunupa ta gbaw bee ce ra;
o koson aw ka terenbariyako minw bee ke, ne bena aw pininka o bee ra.»

³ Yala mogow fla be se ka tagama jagon fe,
ni o fla ma ben a ra wa?

⁴ Yala jara be se ka kule kongo kawo gbansan,
ni a ma sogo mina wa?

Jaraden be kasi a ta dinga kawo gbansan,
ni a ma fen do mina wa?

⁵ Kawonin be se ka mina jan na dugu ma,
ni jan tun ma la a na wa?

Jan fana be se ka pan a yere ma dugu ma,
ni foyi ma mina a ra wa?

^c2.12 Mogow saninmanw: mogow minw ka o yere saninya Ala ye, minw be wele ko Nazirikaw.

⁶ Kerekɛburu bɛ se ka fiyɛ dugu kɔnɔ,
 ni dugumɔgɔw ja ma tigɛ wa?
 Kojugu dɔ bɛ se ka ben dugu dɔ kan,
 ni Matigi Ala le m'a kɛ wa?
⁷ O ra, Dunupatigi Ala tɛ foyi kɛ,
 ni a ma o gundo yira a ta jɔnw na,
 olugu minw ye a ta ciraw ye.
⁸ Jara kulera!
 Jɔn le ja tɛ tigɛ?
 Dunupatigi Ala kumana!
 Jɔn le bɛ se ka ban ka o cirayakuma fɔ?

Ala ta kiti bɛna ben Samarikaw kan

⁹ Aw ye aw kan lase Azidɔdi masabonbaw ma,
 aw ye aw kan lase Misiran jamana masabonbaw ma.
 Aw y'a fɔ ko: «Aw ye na lajen Samari kuruw kan,
 k'a flɛ ɲagban min bɛ mɔgɔw kan yi,
 ani tɔɲɔri min bɛ mɔgɔw kan yi!
¹⁰ O tɛ terenninya sira lɔn tuun.»
 Matigi Ala ko ten!
 O ka fɛn minw sɔrɔ kojugu ni benkanɛni sababu ra,
 o ka o ta masabonbaw fa ni o le ye.
¹¹ O kosɔn Dunupatigi Ala ko:
 «Aw juguw bɛna na jamana fan bɛɛ lamini.
 O bɛna aw ta so barakamanw ben,
 ka aw ta masabonbaw naforow cɛ.»
¹² Matigi Ala ko:
 «Sagabɛnbaga bɛ a ta saga sen kunkurun fla, walama saga torofara tigenin sama ka bɔ jara da ra cogo
 min na,
 Izirayelimɔgɔ minw siginin bɛ Samari, olugu tɔ bɛna sama ka bɔ o juguw boro o cogo le ra,
 olugu minw bɛ to ka la ka jan Damasi dugu ta lafenɲumanw kan,
 ani a kalagaɲumanw kan.
¹³ «Aw ye nin lamɛn, ka Yakuba ta somɔgɔw lasɔmi!
 Dunupatigi Ala, Fangatigi Ala kumakan lo.
¹⁴ Lon min na ne bɛna wuri Izirayelimɔgɔw kama
 ka o ta kojuguw hake bɔ o ra,
 o lon na ne bɛna wuri Betɛli ta sarakabɔnanw fana kama.
 Sarakabɔnanw gbanw bɛna kari ka bɔ a ra, ka ben dugu ma.
¹⁵ O ka o ta bon minw lɔ nɛnɛwagatiw kama,
 ani o ka minw lɔ fundeninwagatiw kama
 ne bɛna olugu bɛɛ benben ɲɔgɔn kan.
 O ka o ta bonba minw lalaga, ka o cɛɲa ni samapɛnw ye, olugu bɛɛ bɛna cɛn.
 O le bɛna kɛ o ta bonba labanw ye.
 Matigi Ala ko ten.»

Samari musow ta kanminabariya

4 ¹ «Aw ye nin kuma lamɛn, Basan mara misimusow!
 Aw minw bɛ Samari kuruw kan,
 aw bɛ deseɓagatɔw tɔɲɔ,
 aw bɛ aw fanga digi fagantanw kan,
 aw b'a fɔra aw cɛw ye ko:
 «Aw ye na ni minnifen dɔ ye, an y'a min!»
² Dunupatigi Ala karira a yɛrɛ tɔgɔ saninman na,
 ko lon dɔ bɛna se, sigiya tɛ o ra, o lon na kɔni,
 o bɛna nɛgɛ le don aw nun na ka aw mina ka taga ni aw ye;
 o bɛna aw kɔmɔgɔw mina ni dulɛn le ye ka taga ni o ye.
³ Aw bɛna bori ka bɔ kogo wow fɛ.

Bee bena teren ka taga a ta sira fe.
 O bena aw gben ka taga fo Herimon.
 Matigi Ala ko ten!

Izirayelimogow ta tawo

⁴Aw koni ye taga Beteli, ka taga kojugu ke faasi!
 Aw koni ye taga Giligali, ka taga do fara a kan tuun sa!
 Lon o lon sogoma aw ye aw ta sarakaw bo.
 Tere saba o tere saba, aw ye aw ta yagaw bo.

⁵Aw ye pumanlon sarakaw* bo,
 ka burufunufen ke aw ta sarakaburuw ra.
 Aw ye aw ta diyanya sarakaw* wangola,
 k'a ko fo, janko bee y'a men;
 sabu o le ka di aw ye, aw Izirayelimogow!»
 Dunupatigi Ala ko ten.

⁶«O le koson aw ta duguw bee ra, ne fana ka aw konobara lakolon to;
 ka domunintanya ben aw kan aw ta sigiyow bee ra.
 Nka o bee n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekoo ka na ne fe!
 Matigi Ala ko ten.»

⁷«O le koson ne ka sanji fana tige aw ra,
 k'a sawo a to tun tora karo saba sani siman ye se tigeri ma.
 Ne ka sanji ben dugu dow ra, ka dugu dow to yi.
 Foro dow ka sanji sawo, nka foro minw m'a sawo, olugu jara.

⁸Dugu fla, walama dugu saba, o ta mogow tagara dugu were ra, ka taga ji jini k'a min;
 nka o ji ma o ta minlogoo ban.
 O bee n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekoo ka na ne fe.
 Matigi Ala ko ten.»

⁹«Ne ka banaw bla aw ta senefenw na ka o ja, ka o tori.
 Tonw ka aw ta nankorafenw, ani aw ta rezensunw, ani aw ta torosunw, ani aw ta oliviyesunw domu.
 O bee n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekoo ka na ne fe!
 Matigi Ala ko ten.

¹⁰Ne ka banajugu ben aw kan i ko ne ka min jogoon ke Misirankaw ra.
 Ne ka aw ta kanbelenw faga ni kerekemuru ye, ka aw ta sow mina aw ra.
 Mogoo minw sara aw ta sigiyow ra, fo ka o suw tori, ne ka o kasa don aw nun na.
 Nka o bee n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekoo ka na ne fe!
 Matigi Ala ko ten.

¹¹Ne ka aw dow halaki i n'a fo Sodomukaw, ani Gomorikaw;
 dow porokatora ka kisi, i ko o ka logokunkurun min sama ka bo tasuma ra.
 Nka o bee n'a ta, aw belen ma nimisa ka sekoo ka na ne fe!
 Matigi Ala ko ten.

¹²O le koson aw Izirayelimogow, ne bena aw ke tan le!
 Ayiwa, i n'a fo ne bena aw ke tan,
 o ra, aw ye aw yere laben ka na lo ka aw ta Ala ta kiti makoon, aw Izirayelimogow!»

¹³Sabu Ala min ka kuruw dan, Ala min ka fowo dan,
 min be a ta miiriyaw yira adamadenw na,
 min be keneboda yelama k'a ke dibi ye,
 min be tagama dugukolo kan yow korotaninw kuncu ma,
 Matigi Ala, Fangatigi, o le be ne togoo ye.

Kojugu minw bena se Izirayeli ma

5¹E, Izirayelimogow, aw ye nin kuma lamem!
 Ne be nin sangadankiri min lara aw kunna, aw ye o donkiri lamem!

²E, Izirayeli, sunguru cepuman benna, a te wuri tuun!
 A lanin be a yere ta dugukolo le kan;
 mogoo si ma sawo k'a lawuri;

³sabu Dunupatigi Ala ko:

«Ce waga kelen be bɔ dugu min kɔnɔ ka taga kere ra,
 ce keme dɔrɔn le bena sekɔ o dugu kɔnɔ.
 Ce keme be bɔ dugu min kɔnɔ ka taga kere ra,
 ce tan dɔrɔn le bena sekɔ o dugu kɔnɔ.
 A bena ke ten le Izirayeli jamana ra.»

⁴ O kosɔn Matigi Ala ko Izirayeli ta somɔgɔw ma ko:
 «Aw ye ne Ala ta jɛnɔgɔnya jini,
 janko aw ye si sɔrɔ.

⁵ Aw kana taga foyi jini Beteli,
 aw kana taga Giligali,
 aw kana se Beri Seba;
 sabu o bena Giligalikaw bɛɛ ce ka taga,
 Beteli bena ke tomo le ye.

⁶ Aw ye Matigi Ala ta jɛnɔgɔnya jini,
 janko aw ye si sɔrɔ.
 Ni o tɛ, Ala bena jigi Yusufu ta somɔgɔw kan, ka o halaki i ko tasuma;
 mɔgɔ tena sɔrɔ ka tasuma faga Beteli dugumɔgɔw ye.

⁷ «Aw be can yeɛma k'a ke jalaji ye;
 aw be terenninya firi dugu ma.

⁸ Ala min ka teremana wagati ta lolow, ani samiya wagati ta lolow dan,
 min be dibikuruba yeɛma ka o ke kenɛbɔda ye,
 ka tere yeɛma k'a ke su ye,
 min be kɔgɔji ta jiw wele
 ka o bɔn dugukolo kɔ kan,
 ale tɔgɔ le ye ko Matigi Ala!

⁹ Ale le be halakiri lase fangatigiw ma,
 ka o ta so barakamanw bɛɛ halaki.

¹⁰ «Mɔgɔ min be kiti tige ka aw jaraki aw ta terenbariya kosɔn, aw be o tigi kɔninya.
 Mɔgɔ min be can fɔ aw ye, aw be o tigi haramuya.

¹¹ Ayiwa, i n'a fɔ aw be fagantanw dɔndɔn ni aw senw ye,
 ka o jagboya ka siman di aw ma,
 o ra, aw ka kabakurubonba minw lɔlɔ,
 aw tena don o bonw kɔnɔ.

Aw ka rezenforonuman minw sene,
 aw tena o rezenw ji min.

¹² Sabu ne k'a lɔn ko aw ta kojuguw ka ca,
 ko aw ta jurumunw ka bon.

Aw be mɔgɔ terennin minako juguya.
 Aw be bonyafenw mina dogo ra, ka jo bɔsi fagantanw na kititigeyɔrɔ ra.

¹³ O le kosɔn nin wagatiw ra, mɔgɔ hakirimanw be je,
 sabu nin wagatiw man jni.

¹⁴ Aw ye tugu koɔnuman le kɔ, janko aw ye si sɔrɔ;
 aw kana tugu kojugu kɔ;
 ni o kera, Matigi Ala, Fangatigi Ala bena ke ni aw ye,
 i ko aw yere k'a fɔ cogo min na.

¹⁵ Aw ye kojugu kɔninya, aw ye koɔnuman le kanu,
 aw ye kiti tige ka kaɔa ni terenninya le ye;
 ni o kera, a be se ka ke ko Matigi Ala, Fangatigi Ala bena hina aw ra, aw minw ye Yusufu ta mɔgɔ tɔw ye.

¹⁶ «O kosɔn Matigi Ala, Fangatigi min ye Matigi ye, ale ko:
 Sangakasikan le bena bɔ kenɛgbeyɔrɔw bɛɛ ra;
 siradaw bɛɛ ra mɔgɔw bena a fɔ ko: «E, Ala! Bɔnɔ ka an sɔrɔ!»
 O bena senɛkebagaw wele sukasi ra,
 ka sukasibagaw wele ka na sangadɔnkiriw la;
¹⁷ sabu ni ne nana teme aw ce ra tuma min na,
 mɔgɔw bena kasi rezenforow bɛɛ ra.

Matigi Ala ko ten.»

Matigi Ala ta lon

¹⁸Aw minw kərətənin lo ko Matigi Ala ta lon ye se, bəno bəna aw sərɔ də!
Aw b'a miiri ko Matigi Ala ta lon bəna kə mun le ye?

Matigi Ala ta lon bəna kə dibiba le ye, a tənə kə yeelen ye də!

¹⁹Aw ta bəna kə i n'a fə məgɔ min bə borira jara ɲa,

ka taga bən ni waraba dɔ ye;

a sera so kənɔ, a k'a boro la kogo kan minke,

sa dɔ k'a kin.

²⁰Ayiwa, sigiya t'a ra, Matigi Ala ta lon bəna kə dibiba le ye;

a tənə kə yeelen ye fiyewu.

A bəna kə dibikuruba le ye,

hali yeelen dɔnɔn tənə kə a ra.

Izirayeliməgɔw ta batori ma bən Ala ma

²¹«Ne tɛ aw ta Alabato ɲanagbɛw fɛ, o man di ne ye;

aw ta jamalajenlonw lɔgɔ bɛɛ bɔra ne ra pewu.

²²Ni aw bɛ aw ta saraka jenitaw* ni aw ta siman sarakaw* bɔ ne ye,

ne tɛ o sarakaw si mina.

Aw bɛ misi tɔrɔnɔn minw faga ka o kɛ aw ta ninsɔndiya sarakaw* ye,

ne tɛ o si flɛ.

²³Aw ye aw ta dɔnkirilakanw mabɔ ne ra.

Ne t'a fɛ ka aw ta gɔnifɔkan mɛn.

²⁴Ne b'a fɛ ko aw ta kititigeyɔrɔw ra, can le ye woyo i ko ji;

terenninya ye caya i ko baji min tɛ ja.

²⁵Aw ka san binaani min kɛ kongokolon kənɔ,

yala aw tun bɛ aw ta bɛgan sarakaw* ni aw ta siman sarakaw bɔra ne le ye wa, aw Izirayeliməgɔw?

²⁶Aw yɛrɛ boro ka o ala minw lalaga,

aw ta alaw ta masacɛ Sakuti,

ani aw ta ala lolotigi Kewan,

aw ka olugu le ta.

²⁷O kosɔn ne bəna a to o ye aw mina ka taga ni aw ye fə Damasi kɔ fɛ.

Matigi Ala, Fangatigi le ko ten.

O le bɛ ne tɔgɔ ye.»

Ala ka jamana kuntigiw jaraki

6¹«Aw minw ɲasumanin siginin bɛ Siyɔn,
aw minw b'a miiri ko foyi tɛ se ka aw sərɔ, ka aw siginin to Samari kuru kan,
aw minw kera siyaw bɛɛ ra fɔlɔ ta məgɔbaw ye,
Izirayeli jamana bɛɛ bɛ borira aw minw kɔ,
ayiwa, bəno le bəna aw sərɔ.

²Aw ye taga Kaline, ka taga a flɛ min kera yi;

o kɔ, aw ye taga Hamati duguba kənɔ,

o kɔ, aw ye taga Gati, Filisikaw ta dugu ra.

Yala o duguw cogo tun ka ɲi ka tɛmɛ aw ta mara fla bɛɛ kan wa?

Yala o ta mara tun ka bon ka tɛmɛ aw ta kan wa?

³Aw ko aw bɛ kojugu nalon mabɔra aw yɛrɛ ra le,

k'a sərɔ aw bɛ ɲagban fanga le blara aw yɛrɛ kan.

⁴«O bɛ la lanan sɔngɔgbɛlɛnw kan, lanan minw lalagara ni samɔɲinw ye.

O bɛ lala ka jan o ta lafɛɲumanw kan.

O bɛ sagaden dɔw mina sagakuru ra ka o faga ka o domu;

o bɛ misiden tɔrɔnɔnw le domu.

⁵O bɛ gɔniw fɔ, ka to ka dɔnkirikunntanw la;

o b'a kɛ i n'a fɔ olugu yɛrɛ le ye Dawuda ye, i n'a fɔ Dawuda yɛrɛ le bɛ a ta gɔni fɔra.

⁶O bɛ duven min jifiyɛbabaw kənɔ;

o bɛ turuɲuman kasadimanw mun o fari ra.

Nka cɛnri min bəna se Yusufu ta soməgɔw ma,

hali o jusu te kasi o ra.

⁷ «O koson o bena kon ka olugu le mina tow bee ja fe, ka taga ni o ye. Ni o kera, o ta janagbew, ani o nagarikanbaw bee bena ban.»

Samari mara bena halaki

⁸ Dunupatigi Ala karira ni a yere tgo ye.
Fangatigi Ala, Matigi Ala ko ten, ko:
«Yakuba ta mgow ta yerebonya lgo bora ne ra;
o ta masabonbaw ko man di ne ye.
O koson ne bena o ta duguw, ani o konofenw bee don o juguw boro.»

⁹ Ni ce tan ka to so kelen kon, olugu bee bena sa. ¹⁰ Min ka kan ka na a balemaw suw ta ka o labo so kon ka taga o jeni, ale bena nininkari ke sokonmogwo do fe, ko yala ni mgow were be yi tuun. O b'a jaabi ko mgow were te yi. A b'a fo o ye ko o ye je, ko sabu o man kan ka Matigi Ala tgo fo.

¹¹ A fle, Matigi Ala kumana ka ban!

A bena bonba ben, fo k'a ke tomo ye,
ka bon fitini ben, fo k'a mugumugu.

¹² Yala mgow be se ka so bori farakuruw kan wa?

Yala mgow be se ka fara sene ni misidaba ye wa?

Mun koson aw ta kititigeyow ra, aw ka can yelema k'a ke mgowfagafen ye,
ka terenninya sira yelema ka o ke jalaji ye?

¹³ Aw be nagarira fengbansan le koson Lodebari dugu kon;

aw b'a fora ko: «Yala an ma Karinayimu dugu mina ni an yere baraka le ye wa?»

¹⁴ «O koson, Izirayeli ta somgow, a fle,

ne bena siya do lawuri aw kama,

min bena a fanga digi aw kan,

k'a ta Lebo Hamati, ka taga a bla fo Araba koba yow ra.»

Matigi Ala, Fangatigi le ko ten.

Tagamasiyen folo: tonw

7 ¹ Dunupatigi Ala ka tagamasiyen min yira ne ra: Ne k'a ye ko Ala tun be ton camanba le danna. O wagati y'a sorow masace ta beganw ta bin tigera ka ban, binkura le tun be bora. ² Ne nana a ye ko tonw be dugukolo binw bee nimina minke, ne ka Ala daari ko: «Dunupatigi Ala, yafa an ma! Ni o te Yakuba ta mgow bena kisi ka bo nin na cogo di, k'a sorow o baraka ka dgo?» ³ Matigi Ala k'a ta miiriya yelema; a k'a fo ko: «I ka min ye, o tena ke!»

Tagamasiyen flanan: tasuma

⁴ Dunupatigi Ala ka tagamasiyen min yira ne ra tuun, o fle nin ye: Ne k'a ye ko Dunupatigi Ala tun b'a fora ko kiti bena tige ale ta mgow kan ni tasuma le ye. Tasuma nana dunupa jibaw bee ja; a tun be forow fana jenina. ⁵ Ne ko: «E, Dunupatigi Ala, sabari ka nin lal! Ni o te Yakuba ta mgow bena kisi ka bo nin na cogo di, k'a sorow o baraka ka dgo?» ⁶ Matigi Ala k'a ta miiriya yelema. A ko: «I ka min ye, o fana tena ke. Dunupatigi Ala ko ten.»

Tagamasiyen sabanan: sumanikejuru

⁷ Ala ka tagamasiyen min yira ne ra tuun, o fle nin ye: Ne k'a ye ko Matigi Ala lonin tun be kogo do korow. O tun ka o kogo lo k'a teren ni sumanikejuru ye. O sumanikejuru tun be Matigi Ala boro. ⁸ A ka ne nininka ko: «Amosi, i ja be mun le ra?» Ne k'a jaabi ko: «Ne ja be sumanikejuru do le ra.» A ko:

«Ne bena sumanikejuru le la ne ta mgow, Izirayelimogwo kan, ka o suma.

Ne tena o ta kojuguw si hakew to o ra tuun.

⁹ Isiyaka ta sonnikejow minw be kongori kan, ne bena o yow bee halaki,
ka Izirayeli ta jobatoyow bee cen.

Ne bena wuri ni kerekemuru le ye Yerobohamu ta somgow kama.»

Sarakalasebaga ni masace ka Amosi gben

¹⁰ Ayiwa, o kera minke, Beteli ta sarakalasebaga* min ye Amasiya ye, ale ka cira bla Izirayeli masace Yerobohamu ma, k'a fo a ye ko: «Amosi be jen do le sirira i kama Izirayeli jamana kon yan. Jamanamogwo

tena se k'a ta kumaw bee mupu tuun. ¹¹ Amosi b'a fɔra ko: «O bena Yerobohamu faga ni kerɛkemuru ye, ko: «o bena Izirayelimɔgɔw mina ka bɔ o ta jamana ra, ka taga ni o ye fɔ yɔɔɔjan.» »

¹² Amasiya k'a fɔ Amosi ye o le ra ko: «Ladibaga, taga! Teliya ka taga to Zuda mara ra; o bena i ta domuni di i ma yi, i be to ka i ta ciraya ke yi; ¹³ nka Beteli yan kɔni, i kana cirayakuma fɔ yan tuun, sabu yan ye masace ta yɔɔɔ saninman le ye; masace ta batoso lo.»

¹⁴ Amosi ka Amasiya jaabi ko: «Ne te cira ye, ne te cira dɔ ta den ye fana. Ne ye begantigi le ye; ne be sikomɔrisunw fana senɛ.» ¹⁵ Matigi Ala ka ne wele ka bɔ ne ta sagaw le kɔɔ, k'a fɔ ne ye ko: «Taga nin cirayakuma fɔ ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ye. ¹⁶ Sisan ele ye Matigi Ala ta kuma lamɛn, ele min b'a fɔra ko ne kana cirayakuma fɔ Izirayelimɔgɔw kama, ko ne kana waajurikuma fɔ Isiyaka ta somɔgɔw ye. ¹⁷ O le kosɔn Matigi Ala ka min fɔ, o fle nin ye:

«Ele ta muso, o bena bla jatɔya ra dugu kɔɔ;
i dencew ni i denmusow, olugu bena faga ni kerɛkemuru ye.
O bena i sigiyɔɔ suma ni juru ye, k'a taran mɔgɔw ra.
Ele yere bena taga sa Alalɔnbariw ta jamana le ra.
O bena Izirayelimɔgɔw mina ka bɔ o ta jamana ra
ka taga ni o ye fɔ yɔɔɔjan.» »

Tagamasiyen naaninan: yiridenw be segi kɔɔ

8 ¹ Dunupatigi Ala ka tagamasiyen nin le yira ne ra tuun: Ne ka segi dɔ fanin ye samiyayiriden mɔnin na. ² A ka ne jininka ko: «I ja be mun le ra, Amosi?» Ne ko: «Ne ja be segi dɔ fanin le ra samiyayiriden mɔnin na.» Matigi Ala ko ne ma ko:

«Ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw mɔna, olugu fana ta wagati sera.
Ne tena o ta kojuguw si hake to o ra tuun.
³ O lon na, masaso ta dɔnkirilakanw bena yeɛma ka ke ŋunakanw le ye.
Dunupatigi Ala ko ten.
Suw camanba le bena ke yɔɔɔ bee;
mɔgɔw bena ke o ce ye ka o firi;
o b'a fɔ ŋɔgɔn ye ko:
«Aw ye je de!» »

⁴ Ayiwa, aw ye nin lamɛn, aw minw be fagantanw ŋagbanna,
aw minw be ŋanibagatɔw tɔ labanna jamana kɔɔ!

⁵ Aw b'a fɔra ko:
«Karokura ŋanagbe bena ban wagati juman le de,
k'a to an ye an ta simanw fiyeere?
Nenkirilon ye ban joona,
k'a to an ye an ta simanmarayɔɔɔw dayele.
An bena an ta sumanikenanw kɔɔ dɔgɔya,
ka fenw sɔngɔ gbeleya!
An bena sumanikefenw yeɛma,
ka mɔgɔw nanbara.

⁶ An bena desebagatɔw san ni wari ye,
ka fagantanw san sennasanbara dama sɔngɔ kosɔn.
Hali simankise ŋaga, an bena o bee fiyeere.»

⁷ Ayiwa, Matigi Ala karira Yakuba ta Ala ta bonya kosɔn.
A ko: «Ne tena ŋina nin mɔgɔw ta kewalew si kɔ.

⁸ Nin kow kosɔn jamana bena yuguyugu fɔ ka bɔ a nɔ ra.
Jamanamɔgɔw bee bena ŋanasisi.
Jamana bee bena wuri i ko Nili baji,
ka yelen ka sɔɔ ka na ben i ko Misiran ta kɔba.» »

ŋanasisilon

⁹ O lon na, kɔni, ne bena tere ben, ka tere to sankolo cemance ra.
Ne bena dugukolo ke dibi ye tereban fe!
Dunupatigi Ala ko ten.

¹⁰ Ne bena aw ta ŋanagbew yeɛma ka o ke sukasi ye,
ka aw ta dɔnkiriw bee yeɛma ka o ke sangadɔnkiriw ye.
Ne bena bɔɔɔfani la aw bee kɔ ra,

ka bɛɛ kun gbana.

Ne bena nin wagati gbeleya k'a ke i ko mɔgɔ minw dence kelenpenin sara, o b'a su kasira.
O kɔ, nin kow bɛɛ laban bena ke jusukasikoba le ye.

¹¹ A flɛ lon dɔ bena se,
Dunupatigi Ala ko ten,
ne bena kɔngɔ ben jamana kan.
Ne m'a fɔ domuni kɔngɔ, walama ji kɔngɔ dɛ,
nka Matigi Ala ta kuma lamenni kɔngɔ.

¹² O wagati ra kɔni, o bena to ka yaala o yere kun fe kɔgɔjiw ni jɔgɔn cɛ;
o bɛ bɔ terebenyanfan na ka taga woroduguyanfan na,
ka bɔ sahiliyanfan na ka taga terebɔyanfan na.
O bena ke yaala ye fan bɛɛ ra ko o bɛ Matigi Ala ta kuma jinina,
nka o tena a men yɔrɔ si.

¹³ O lon na, kɔni, sungurupumanw
ani kanbelenw baraka bena dɛɛ minlɔgɔ boro.

¹⁴ Minw bɛɛ tun bɛ kari ni Samarikaw ta jo tɔgɔ ye,
k'a fɔ ko: «Dan, i ta ala ye mɛɛn an kɔrɔ!»,
ko: «Beri Seba ta sɔnnikeyɔrɔ sira ye mɛɛn an kɔrɔ!»,
o mɔgɔw bɛɛ bena ben, o si tena se ka wuri tuun!

Tagamasiyen loorunan: yɔrɔ saninman cenna

9 ¹ Ne ka Matigi ye, a lɔnin bɛ sarakabɔnan kunna; a ko:
«Aw ye Alabatosoba samasenw sanfeyɔrɔ bugɔ k'a kari,
fɔ ka bon jusiginan yuguyugu.

Aw y'a karikari k'a ben mɔgɔw bɛɛ kun na yi!
Ni minw ka bɔsi, ne bena olugu faga ni kerɛkemuru ye;
o si tena se ka bori;
o si tena se ka bɔsi.

² Hali ni o ka dugukolo ci ka taga dogo fɔ kaburuw jukɔrɔ,
ne boro bena o sama ka o labɔ.

Hali ni o ka yelen ka taga fɔ sankolo kɔnɔ,
ne bena o lajigi ka bɔ yi.

³ Hali ni o ka taga dogo Karimeli kuru kan,
ne bena taga o yɔrɔjini, ka o mina ka na ni o ye.

Ni o ka tunu kɔgɔji jukɔrɔ ko o bɛ dogo ne ra,
ne bena jirasa dɔ ci ka taga o kin yi.

⁴ Hali ni o juguw ka o mina ka taga ni o ye,
ne bena a to o ye o faga ni kerɛkemuru ye yi.
Ne bena ne ja lɔ o ra tuma bɛɛ janko ka kojugu le ke o ra;
ne tena kɔnuman ke o ye.

⁵ «Ni Matigi, Fangatigi Ala ka maga dugukolo ra,
dugukolo bɛ yereyere,
dugukolokanfenw bɛɛ bɛ sukasi ke.

Jamana bɛɛ bɛ wuri i ko Nili baji,
ka sɔrɔ ka na ben i ko Misiran ta kɔba.

⁶ Matigi Ala bɛ a ta sigiyɔrɔ lɔ fɔ san fe, sankolo kunna;
ka sankolo ju sigi dugukolo kan.

A bɛ kɔgɔji ta jiw wele
ka o bɔn dugukolo kɔ kan.

Ale tɔgɔ le ye ko Matigi Ala!»

Jurumunkebagaw ta kiti

⁷ Aw Izirayelimɔgɔw, yala aw ni Etiyopikaw bɛɛ te kelen ye ne fe wa?
Matigi Ala ko ten.

Aw Izirayelimɔgɔw, yala ne ma aw labɔ Misiran,
i n'a fɔ ne ka Filisikaw labɔ Kafitɔri cogo min na wa,

ani ne ka Sirikaw labɔ Kiri cogo min na wa?

⁸ A flɛ, Dunupatigi Ala na lonin be nin jamana ra,
jamana min jarakinin lo.

Ne bena nin jamana halaki ka bɔ dugukolo kɔ kan.

Nka o bɛɛ n'a ta, ne tena Yakuba ta somɔgɔw bɛɛ halaki.

Matigi Ala ko ten.

⁹ Sabu ne kɔni k'a latige

ko ne bena Izirayeli ta somɔgɔw yuguyugu siya tɔw bɛɛ cɛ ra,

i n'a fɔ o be simankise yuguyugu teme kɔnɔ cogo min na,

janko hali berekoro den kelen kana ben dugu ma ka pagami siman na.

¹⁰ Ne ta mɔgɔ minw ye jurumunkebagaw ye, olugu bɛɛ bena faga ni kerekemuru ye.

Olugu minw b'a fora ko: «Kojugu tena se an ma, foyi tena an sɔrɔ!»

Ala bena kojuman ke Izirayeli ye tuun

¹¹ «Ayiwa, Dawuda ta so min tun benna, ne bena o so lawuri tuun.

Ne bena a wow datugu,

k'a yɔrɔ cenninw bɛɛ lalaga,

k'a lɔ a cogokɔrɔ ra.

¹² Ni o kera, Edomu jamana tɔ bena ke o ta ye tuun,

ani ne tɔgɔ tun be siya minw bɛɛ kan.

Matigi Ala ko ten,

ale le ye o kow kebaga ye.

¹³ Lon dɔw bena se, Matigi Ala ko ten,

o lonw na kɔni,

sani simantige ye ban foro ra, o y'a sɔrɔ simankura be senena ka ban.

Sani rezen ye cɔngɔ ka ban foro ra, o y'a sɔrɔ rezenkura be senena ka ban.

O lonw na kɔni,

rezenjikura bena woyo ka bɔ kuruw kunna,

ka bɔn kongoriw kunna.

¹⁴ Ne bena ne ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ta bonya lasekɔ o ma tuun.

O ta dugu minw tun cira, o bena o duguw lɔ tuun, fɔ ka sigi o duguw ra.

O bena rezenforow sene, ka o rezenji min,

o bena nankɔw sene tuun, ka o nankɔrafenw domu.

¹⁵ Ne bena o sigi o yere ta dugukolo kan.

Mɔgɔ si tena o lawuri tuun ka bɔ o dugukolo kan,

ne ka o dugukolo min di o ma.

Matigi Ala, aw ta Ala ko ten!»